

Lagrådsremiss

Skärpt kontroll av styrelsen i besiktningsorgan

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 30 april 2025

Andreas Carlson

Jonas Ragell
(Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås ändringar i fordonslagen (2002:574). Ändringarna består i att alla styrelseledamöter och styrelsesuppleanter i besiktningsorgan som är aktiebolag eller ekonomiska föreningar ska omfattas av en lämplighetsprövning.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Förslag till lag om ändring i fordonslagen (2002:574).....	4
3	Ärendet och dess beredning	5
4	Ackreditering av besiktningsorgan	5
5	Lämplighetsprövning bör omfatta besiktningsorganens styrelse	6
6	Ikraftträdande	8
7	Konsekvenser	8
8	Författningskommentar	9
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian – Skärpt kontroll av styrelsen i besiktningsorgan	11
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	12
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	13

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i fordonslagen (2002:574).

2 Förslag till lag om ändring i fordonslagen (2002:574)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 2 e § fordonslagen (2002:574) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

2 e §¹

En prövning enligt 2 c och 2 d §§ ska avse den juridiska personen eller den enskilde näringsidkaren samt följande personer:

1. i aktiebolag och ekonomiska föreningar den verkställande direktören, om det finns en sådan, och annan som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,

1. i aktiebolag och ekonomiska föreningar

a) den verkställande direktören, om det finns en sådan, och annan som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, och
b) styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,

2. i kommanditbolag och andra handelsbolag varje bolagsman som inte är kommanditdelägare och annan som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, och

3. i andra privaträttsliga juridiska personer än de som avses i 1 och 2 den eller de som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten.

Härutöver ska prövningen också avse styrelseledamöter och styrelsesuppleanter som till följd av eget ekonomiskt intresse har en väsentlig gemenskap med den juridiska personen som är grundad på andelsrätt eller därmed jämförligt ekonomiskt intresse.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

3 Ärendet och dess beredning

En promemoria – Skärpt kontroll av styrelsen i besiktningsorgan – har tagits fram av Landsbygds- och infrastrukturdepartementet. En sammanfattning av promemorians förslag finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren finns tillgängliga i Landsbygds- och infrastrukturdepartementet (LI2024/02107).

4 Ackreditering av besiktningsorgan

Riksrevisionen har granskat omregleringen av besiktningsmarknaden för fordon. Resultatet av granskningen har redovisats i rapporten Omregleringen av besiktningsmarknaden för fordon (RiR 2021:11). Riksdagen överlämnade Riksrevisionens rapport till regeringen den 27 april 2021. Riksrevisionens övergripande slutsats var att omregleringen till viss del har lett till de resultat som riksdagen förväntade sig. I rapporten rekommenderade emellertid Riksrevisionen bland annat att skrivningarna i fordonslagen (2002:574) justeras så att Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) lämplighetsprövar alla styrelseledamöter i besiktningsföretagens bolagsstyrelser. Regeringen har i sin skrivelse 2021/22:32 behandlat de iakttagelser och rekommendationer som Riksrevisionen redovisade i sin rapport. Regeringen har i skrivelsen delvis instämt i Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer och funnit anledning att se över utformningen av fordonslagen i enlighet med den rekommendationen.

Besiktningsverksamhet får endast utföras av ackrediterade besiktningsorgan. För att kunna ackrediteras som besiktningsorgan måste ett företag utöver tekniska krav också uppfylla vissa krav av annan karaktär, till exempel krav på oberoende och allmänt gott anseende. Enligt 4 kap.2 c § fordonslagen får ackreditering som besiktningsorgan bara meddelas en sökande som med hänsyn till ekonomiska förhållanden och allmänt gott anseende bedöms vara lämplig att bedriva verksamheten. Av 4 kap. 2 d § fordonslagen framgår att sökandens vilja och förmåga att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna och laglydnad i övrigt ska beaktas vid prövningen om sökanden uppfyller kravet på allmänt gott anseende. Kravet på allmänt gott anseende anses inte vara uppfyllt av den som dömts för allvarliga, ekonomiska eller andra brott, eller upprepade överträdelse av fordonslagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av den.

En prövning enligt 4 kap. 2 c och 2 d §§ fordonslagen ska avse den juridiska personen eller den enskilde näringsidkaren samt följande personer:

1. i aktiebolag och ekonomiska föreningar den verkställande direktören, om det finns en sådan, och annan som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,

2. i kommanditbolag och andra handelsbolag, varje bolagsman som inte är kommanditdelägare och annan som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, och
3. i andra privaträttsliga juridiska personer än de som avses i 1 och 2, den eller de som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten.

Prövningen ska också avse styrelseledamöter och styrelsesuppleanter som har en väsentlig gemenskap med den juridiska personen grundad på andelsrätt eller därmed jämförligt ekonomiskt intresse, exempelvis en ledamot som är aktieägare (prop. 2009/10:32 s. 97).

Enligt 8 kap. 3 d § fordonsförordningen (2009:211) ska ett besiktningsorgan anmäla till Swedac om någon person som ska lämplighetsprövas byts ut eller tillkommer. Av 4 kap. 2 f § fordonslagen framgår att den nya personens lämplighet ska prövas.

5 Lämplighetsprövning bör omfatta besiktningsorganens styrelse

Regeringens förslag: Styrelseledamöter och styrelsesuppleanter i besiktningsorgan som är aktiebolag eller ekonomiska föreningar ska omfattas av en lämplighetsprövning.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända. *Bolagsverket* är positivt till förslaget men ser dock att förslaget med fördel kan förtydligas så att det framgår att lämplighetsprövningen ska vara genomförd innan anmälan om registrering sker till Bolagsverket.

Skälen för förslaget: I fordonslagen ställs ett antal krav på besiktningsorganen som inte är av teknisk karaktär. Det är till exempel fråga om att vissa personer i besiktningsorganen ska lämplighetsprövas. Att det görs en sådan lämplighetsprövning motiveras framför allt av att besiktningsorganen kommer att bedriva verksamhet som utgör myndighetsutövning (prop. 2009/10:32 s. 97). I fråga om aktiebolag och ekonomiska föreningar omfattar prövningen dels den verkställande direktören, om det finns en sådan, och annan som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, dels styrelseledamöter och styrelsesuppleanter som till följd av eget ekonomiskt intresse har en väsentlig gemenskap med den juridiska personen som är grundad på andelsrätt eller därmed jämförligt ekonomiskt intresse.

Den aktuella personkretsen i fordonslagen har utformats med ledning av liknande bestämmelser i den då gällande yrkestrafiklagen (1998:490), se propositionen Fordonsbesiktning (prop. 2009/10:32 s. 58 f.). Den lagen har ersatts av en ny yrkestrafiklag (2012:210). Enligt 2 kap. 2 § i den nya lagen framgår vilka som omfattas av prövningen i fråga om kravet på gott anseende av artikel 6.1 i förordning (EG) nr 1071/2009. Regleringen av yrkestrafik ställer inte krav på att hela styrelsen ska prövas. Det kan vidare

konstateras att liknande begränsningar när det gäller prövning av styrelsen också finns i andra regleringar på transportområdet, se till exempel 2 kap. 6 § taxitrafiklagen (2012:211) och 8 § lagen (1998:492) om biluthyrning. Personkretsen är således enligt nuvarande reglering vad gäller styrelseledamöter och styrelsesuppleanter begränsad till fall där det finns ett eget ekonomiskt intresse i besiktningsorganet.

Den kontrollverksamhet som bedrivs av besiktningsorganen är en central del i att upprätthållandet kraven på fordons trafiksäkerhet och miljöprestanda. Besiktningsverksamhet omfattas av höga krav på kvalitet och tillförlitlighet samt innefattar myndighetsutövning mot enskilda. Det är viktigt att personer i besiktningsorganets företagsledande ställning är lämpliga att bedriva besiktningsverksamhet och att de kan förväntas följa de regler som gäller för verksamheten. Det är också nödvändigt att verksamheten övervakas av staten och att ackrediteringen och tillsynen av verksamheten säkerställer att de högt ställda kraven upprätthålls. I enlighet med Riksrevisionens rekommendation bör därför förutsättningarna för Swedacs tillsyn stärkas genom krav på att hela styrelsen i ett besiktningsorgan ska omfattas av lämplighetsprövning.

Det finns inga indikationer på att dagens besiktningsmarknad är särskilt brottsutsatt eller att ackrediterande besiktningsorgan inte lever upp till de högt ställda kraven på verksamheten. Det går dock inte att utesluta att oseriösa aktörer kan försöka ta sig in på marknaden. Även detta gör att det finns anledning att stärka förutsättningarna för Swedacs ackrediterings- och tillsynsverksamhet genom att se till att lämplighetsprövningen omfattar besiktningsföretagens ledning i form av samtliga styrelseledamöter och suppleanter. Att regler efterlevs och att de aktörer som verkar på marknaden har en sund ägar- och ledningsstruktur främjar god konkurrens och ligger i de ackrediterade besiktningsorganens intresse.

Att det görs en prövning av samtliga personer i ledande ställning bidrar också till att upprätthålla allmänhetens och fordonsägares förtroende för besiktningsverksamheten. Styrelsen har det yttersta ansvaret för bolagets verksamhet. En lämplighetsprövning bör därför omfatta alla ledamöter i styrelsen oberoende av om de har egna ekonomiska intressen i besiktningsorganet.

Mot den bakgrunden föreslås 4 kap. 2 e § fordonslagen ändras på så sätt att styrelseledamöter och styrelsesuppleanter i aktiebolag och ekonomiska föreningar ska ingå i den personkrets vars lämplighet ska prövas. Som en följdändring utgår bestämmelsen i paragrafens andra stycke om vilka som ska genomgå prövning eftersom det framgår av det föreslagna tillägget. När det gäller prövning av lämplighetskraven kommer styrelseledamöter och styrelsesuppleanter i praktiken att genomgå samma prövning som görs i dag beträffande fysiska personer i ackrediterade besiktningsorgan. Därför behövs det inga ytterligare lagändringar för att göra en praktisk och enkel hantering av kraven på ekonomiska förhållanden och gott anseende möjlig.

Bolagsverkets synpunkt om att lämplighetsprövningen ska vara genomförd innan anmälan om registrering sker till Bolagsverket rör ett bolags skyldigheter i samband med registrering och faller utanför beredningsunderlaget i detta lagstiftningsärende.

6 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringen ska träda i kraft den 1 januari 2026.

Promemorians bedömning avviker från regeringens genom att promemorian föreslog att lagändringen skulle träda i kraft den 1 juli 2025.

Remissinstanserna har inga synpunkter på bedömningen.

Skälen för förslaget: Förslaget om att styrelseledamöter och styrelsesuppleanter i aktiebolag och ekonomiska föreningar ska omfattas av fordonslagens lämplighetsprövning syftar till att förstärka Swedacs förutsättningar vid ackreditering, tillsyn och kontroll av besiktningsorganen och säkerställa att de högt ställda kraven på besiktningsverksamhet efterlevs. Lagändringen bör därför träda i kraft den 1 januari 2026.

Befintliga ackrediteringar behöver inte prövas på nytt. Kraven börjar emellertid gälla direkt efter ikraftträdandet. Detta innebär att det kan prövas om styrelseledamöter och styrelsesuppleanter uppfyller kraven inom ramen för verksamhetstillsynen. Den som redan har en ackreditering ska anmäla ändringar i den berörda kretsen av personer till Swedac.

7 Konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslaget bedöms bidra till att säkerställa att höga krav på regelefterlevnad, oberoende, kvalitet och tillförlitlighet samt trafiksäkerhet upprätthålls på besiktningsmarknaden.

Förslaget leder inte till annat än marginella kostnader för myndigheter. Dessa kostnader ryms inom ramen för befintliga anslag.

Förslaget leder inte heller till annat än marginella kostnader för nya aktiebolag eller ekonomiska föreningar som vill ackrediteras. Det bedöms därför inte uppstå några tröskeleffekter för nyetablering.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har i huvudsak inga synpunkter på bedömningen. *Swedac* anger att verksamheten är avgiftsbelagd varför en utökad kostnad för dem skulle innebära ett ökat avgiftsuttag från besiktningsorganen men att förslaget i dagsläget inte kan förutses medföra behov av att justera avgifterna.

Skälen för bedömningen: Av myndigheterna är det framför allt *Swedac* som påverkas. Förslagen i denna promemoria innebär vissa tillkommande uppgifter för *Swedac*, men de bedöms vara av begränsad omfattning och kan finansieras inom befintliga ekonomiska ramar och förväntas inte föranleda behov av utökad avgiftsuttag. Konsekvenserna bedöms vara begränsade eftersom det är fråga om ändringar inom ramen för det redan etablerade ackrediteringsförfarandet och därmed sammanhängande kontroll och tillsyn som innebär att lämplighetsprövning utvidgas till att omfatta även styrelseledamöter och styrelsesuppleanter, om sådana finns i besiktningsorganet. I Sverige finns det i dag tio ackrediterade besiktningsföretag

för fordon. Av dessa har fem företag en marknadsandel om mindre än 1 procent. Det är således ett begränsat antal aktörer som berörs av förslaget om lämplighetsprövning av styrelseledamöter och styrelsesuppleanter. Även av det skälet bedöms belastningen på Swedac vara begränsad. Transportstyrelsen får inga tillkommande uppgifter. Det uppstår därmed inte några konsekvenser för statens budget.

Även förslagets inverkan på besiktningsorganen bedöms vara marginell och medför inga betungande administrativa krav för dem. Dels ska befintliga ackrediteringar inte prövas på nytt, dels är det enbart fråga om en viss utvidgning av den personkrets som är föremål för lämplighetsprövning inom ramen för en redan upparbetad kontroll- och tillsynsprocess. Av det skälet bedöms inte heller tröskeleffekter för nyetablering för besiktningsorgan uppstå med anledning av att lämplighetsprövningen föreslås omfatta styrelsen i aktiebolag och ekonomiska föreningar.

Konsekvenserna för konsumenter, dvs. fordonsägarna, bedöms bli begränsade. Med hänsyn till att kostnaderna för myndigheter och företag endast förväntas påverkas marginellt, förväntas inte heller någon kostnadsökning för besiktning av fordon föras över på konsumenterna.

Sammantaget bedöms förslaget ha positiva effekter för företag och enskilda genom att det syftar till att säkerställa att endast seriösa aktörer kan verka inom besiktningsverksamhet. Förslaget bedöms medverka till att säkerställa att kraven på trafiksäkerhet och miljökontroll upprätthålls och även medverka till en allmän regelefterlevnad och goda konkurrensförutsättningar på besiktningsmarknaden.

8 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i fordonslagen (2002:574)

4 kap.

2 e § En prövning enligt 2 c och 2 d §§ ska avse den juridiska personen eller den enskilde näringsidkaren samt följande personer:

1. i aktiebolag och ekonomiska föreningar

a) den verkställande direktören, om det finns en sådan, och annan som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, och

b) *styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,*

2. i kommanditbolag och andra handelsbolag varje bolagsman som inte är kommanditdelägare och annan som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, och

3. i andra privaträttsliga juridiska personer än de som avses i 1 och 2 den eller de som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten.

I paragrafen anges vilka personer som ska lämplighetsprövas. Övervägandena finns i avsnitt 5.

I *första stycket punkt 1* utvidgas prövningen till att omfatta styrelseledamöter och styrelsesuppleanter i aktiebolag och ekonomiska föreningar.

Som en följd av att samtliga styrelseledamöter och styrelsesuppleanter ska omfattas av lämplighetsprövning slopas *andra stycket*.

Sammanfattning av promemorian – Skärpt kontroll av styrelsen i besiktningsorgan

Bilaga 1

I promemorian föreslås en ändring i fordonslagen (2002:574). Förslaget innebär att Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) ska lämplighetspröva alla styrelseledamöter och styrelsesuppleanter i besiktningsorganens styrelser i samband med ackreditering och tillsyn.

Ändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i fordonslagen (2002:574)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 2 c § fordonslagen (2002:574) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

2 c §²

En prövning enligt 2 c och 2 d §§ ska avse den juridiska personen eller den enskilde näringsidkaren samt följande personer:

1. i aktiebolag och ekonomiska föreningar den verkställande direktören, om det finns en sådan, och annan som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,

1. i aktiebolag och ekonomiska föreningar

a) den verkställande direktören, om det finns en sådan, och annan som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, och
b) styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,

2. i kommanditbolag och andra handelsbolag varje bolagsman som inte är kommanditdelägare och annan som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, och

3. i andra privaträttsliga juridiska personer än de som avses i 1 och 2 den eller de som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten.

Härutöver ska prövningen också avse styrelseledamöter och styrelsesuppleanter som till följd av eget ekonomiskt intresse har en väsentlig gemenskap med den juridiska personen som är grundad på andelsrätt eller därmed jämförligt ekonomiskt intresse.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förteckning över remissinstanserna

Bilaga 3

Efter remiss har yttranden inkommit från Bolagsverket, Fordonsbesiktningsbranschen, Konkurrensverket, Riksförbundet M Sverige, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) och Transportstyrelsen.

Följande remissinstanser har inte svarat: Svenska Taxiförbundet, Sveriges bussföretag, Sveriges motorcyklister, Sveriges Åkeriföretag och Transportföretagen.